

Hiányzó közös autonómiafellelés

Nincs közös álláspont az erdélyi magyar pártok és szervezetek között

• Egymásra mutogatnak a magyar politikai és társadalmi szervezetek, amikor felmerül, hogy miért nem sikerült eddig egységes mederbe terelni az erdélyi, székelyföldi autonómia-tervezéseket. Sokan hiányolják, hogy az RMDSZ nem vállal „sorsközösséget” az autonómia-ügyekben.

MAKKAY JÓZSEF

Bár Szili Katalinnak, a határon túli autonómia-ügyek egyeztetési eljárásaiban közvetítő miniszterelnöki megbízottnak az elmúlt években sikerült közös asztalhoz ültetnie a több irányba szétfejlődött erdélyi autonómia-tervezések képviselőit, továbbra is várat magára az önrendelkezés iránti egységes fellépés. Az RMDSZ, a Magyar Polgári Párt (MPP), az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP), a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) vezetőinek részvételével létrehozott autonómia-kerekasztal – az úgynevezett Szili-bizottság – nagy érdeme, hogy idén január 8-án valamennyi szervezet közös nyilatkozatban kötelezte el magát Székelyföld területi autonómiája mellett. A zárt ajtók mögött, havi rendszerességgel ülésező autonómiabizottság ma is keresi az utat a teljes konszenzus irányába, a felek közötti nézeteltérések miatt azonban nem sikerült egységes platformot kialakítani. Ennek egyik szemléletes példája, hogy az RMDSZ távol maradt az SZNT megalakításának százéves évfordulójára Sepsiszentgyörgyre összehívott székely nagygyűlésről. A nézeteltérések az Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottságának november 12-i ülésén is kibuktak, ahol Szili Katalin szorgalmazta, hogy a november 18-i, sorrendben harmadik székely nagygyűlés minél nagyobb erőt mutasson fel, amivel az RMDSZ-en kívül a többi erdélyi szervezet egyetértett. Az RMDSZ-t képviselő Székely István úgy fogalmazott, az egyesülési centenáriumba készülődő román belpolitikai helyzetben nem tartják megfelelőnek az időpontot az autonómia-tervezések nyílt hangoztatására. Székely a román titkosszolgálatok provokációjára is figyelmeztetett.

Névleges a hárompárti egyezség?

Izsák Balázs szerint nem tiszte értékelné az RMDSZ feladatvégzését, de nem is lenne méltányos az akaratnyilvánító tömeg elé helyezni bármely közéleti ember szereplését vagy távolmaradását. Amikor megkérdeztük, volt-e előzetes egyeztetés a szövetség vezetőivel a sepsiszentgyörgyi nagygyűlés kapcsán, a főszervező SZNT elnöke lapunknak úgy fogalmazott: „zavarba ejtőnek” tartja az előzetes egyeztetésszintagmát, az SZNT ugyanis a székely autonómia-tervezések önálló, független közképviselője, ennek megfelelően önállóan hoz döntéseket, anélkül, hogy bárkitől is előzetesen engedélyt kérne. Közölte, a korábbi nagygyűlésekhez hasonlóan most is tájékoztatták a testület döntéséről az egyházakat, pártokat, civil szervezeteket, és felkínálták az együttműködés lehetőségét. Az SZNT elnöke szerint a pártok jönnek-mennek, de az autonómia iránti kíváncsi marad. „Ma is van három magyar párt, és eljön az idő, amikor erre csak történészek fognak emlékezni. A székelyek akkor is székelyek lesznek, és elevenen fog élni bennük a szabadság évszázados eszménye. A napi politika apró dinamikái kisebb-nagyobb hullámokat vetnek, ennek egyik közfigyelmet érdemlő eseménye volt a ma létező erdélyi magyar pártok januári közös nyilatkozata” – fogalmazott lapcsaládunknak Izsák.

Tőkés László EMNT-elnök szerint a januári egyezség névlegesnek bizonyult csupán. „Talán a Szili Katalin iránti pusztá udvariasság motiválja az RMDSZ-t abban, hogy legalább ne mondjon ellent a közös autonómia-képviselőnek” – fogalmazott

az európai parlamenti képviselő politikus. Tőkés kifogásolja, hogy az RMDSZ az egyedüli az utódállambeli fontosabb magyar szervezetek közül, amelyik visszatáncolt a Kárpát-medencei Magyar Autonómia-tanácsból. Az EMNT nagy problémának tekinti az RMDSZ-nek a sepsiszentgyörgyi nagygyűlésről való távolmaradását, mert az ilyen rendezvények lényege a közös népakarat kifejezése. „Mit várunk el a románoktól, a többségi hatalomtól, ha a mi legnagyobb érdekképviselői szervezetünk nem áll teljes mellszélességgel az ügy mellett?” – tette fel a kérdést Tőkés. A tartós együttműködés és a konszenzus kialakításának elmaradását firtató kérdéseinkre úgy vélekedett: a döntő különbség a három erdélyi magyar párt között az, hogy az EMNP cselekvési tervet is bele kívánt venni a hárompárti állásfoglalásba, az RMDSZ és az MPP viszont ellenállt. Az EMNT elnöke szerint a magyar nemzetpolitika új fordulata kivételes elbírálásban és támogatásban részesíti az RMDSZ-t, ezért személyesen Orbán Viktor kormányfő támogatására és Szili Katalin miniszterelnöki megbízott közbenjárására volna szükség ahhoz, hogy autonómia-ügyben előre lehessen haladni.

Közös erőt kellene felmutatni

Kulcsár-Terza József háromszéki parlamenti képviselő – aki tavaly decemberben terjesztette a bukaresti törvényhozás elé az SZNT végül új-fent elutasított autonómia-tervezetét – elismeri, hogy kezdeményezésével egyedül maradt, de a parlamenti viták során szerinte az RMDSZ végül is „korrektül” kiállt az ügy mellett. Az MPP-s politikus a legnagyobb bajnak azt tartja, hogy minden kez-

deményezés esetében a mögötte álló személyt vagy szervezetet nézzük, nem pedig a közös ügyet. „Ha komolyan gondoljuk az ügy képviselőit, akkor mellékes, hogy ki milyen párthoz vagy szervezethez tartozik. Ha az RMDSZ szervez holnap valamit az autonómia kapcsán, mi ott leszünk. Annak ellenére, hogy az MPP-ben is vannak olyan személyek, akik nem egyeznek az RMDSZ csúcsvezetőségével” – nyilatkozta a Krónikának Kulcsár-Terza, aki maga sem érti, az RMDSZ miért maradt távol a sepsiszentgyörgyi rendezvényről, holott személyesen kérte a szövetség tisztségviselőit, hogy vegyenek részt. Hozzátette, jó érzéssel tapasztalta, hogy számos RMDSZ-tag viszont jelen volt.

Az RMDSZ kompromisszumképtelenségét lát

Székely István, az RMDSZ ügyvezető alelnöke árnyaltabban látja az ellentéteket. A szövetség autonómiáért felelős szakpolitikusa szerint éppen ő volt, aki a meddő vitákon túllépve javasolta, hogy közös nyilatkozattal hidalják át a belső nézeteltéréseket. Szerinte a közös nyilatkozat arról szól, hogy minden politikai szereplőnek meg kell adni a lehetőséget, hogy saját elképzelése és politikai helyzetértékelése kapcsán képviselje az ügyet. „A cél közös, de a hozzá vezető utak terén eltérnek az álláspontok” – összegezte a politikus.

Székely elmondta, az autonómia-státutumok terén három lényeges pontban térnek el a vélemények. Az RMDSZ szerint előbb alkotmánymódosítás kell az autonómiával kapcsolatos törvénytervezet tárgyalásához, az SZNT szerint viszont nem. „Az SZNT érvelésében ma is vissza-

Nincs konszenzus az autonómia-
kérdésben a romániai magyar
pártok között

FOTÓ: BÍRÓ BLANKA

köszön a régi elnök, Csapó I. József véleménye, aki annak idején úgy fogalmazott: nekünk az autonómiához természetes jogunk van, a román parlamentnek csak az a dolga, hogy tudomásul vegye a székelység akaratát” – fogalmaz Székely.

Az RMDSZ-es politikus szerint a szövetség sem ül tétlenül, korábban benyújtotta a parlament alkotmánymódosítást előkészítő bizottságának azt a tervezetet, amely kimondaná, hogy Székelyföldön a román nyelv mellett a magyar is egyenértékű. Ám az alkotmánybíróság azzal érvel, hogy ez még egy módosított alaptörvénybe sem fér bele, és egy ilyen módosítás csak az újonnan összehívott alkotmányozó parlament által elfogadott új alkotmány keretei között eszközölhető. „Valaki tényleg komolyan gondolja, hogy a mostani alkotmányba módosítás nélkül is belefér a székely autonómia?” – teszi fel a kérdést Székely, aki szerint a második és a harmadik nézeteltérés Székelyföld határait, illetve a székely székely szerepére vonatkozik. De ezek a nézetkülönbségek is áthidalhatók lennének, ha volna kompromisszumkészség, de Székely István szerint nincs, emiatt nem mutatható fel közös, mindenki által vállalt autonómia-tervezet. A sepsiszentgyörgyi nagygyűlésről való távolmaradást firtató kérdéseinkre az RMDSZ ügyvezető alelnöke annyit mondott: „a nem megfelelő kommunikáció volt az oka”, emlékeztetve, az SZNT minden előző rendezvényét támogatták.